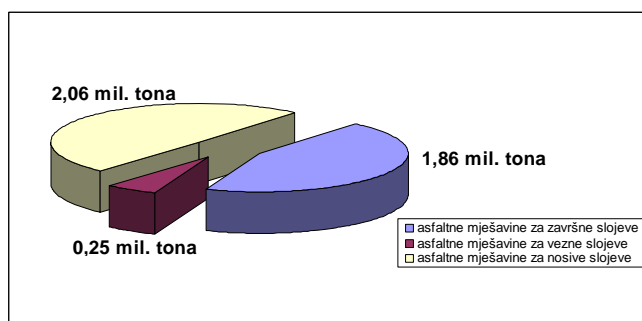


PROIZVODNJA ASFALTA U HRVATSKOJ U 2008. GODINI

1. PROIZVEDENE ASFALTNE MJEŠAVINE U HRVATSKOJ U 2008. GODINI

Tijekom prošle godine na svim asfaltnim bazama u Hrvatskoj proizvedeno je i ugrađeno **ukupno 4,17 milijuna tona asfaltnih mješavina** za izgradnju i održavanje cesta u Hrvatskoj. Od toga je 44,7% proizvedenih asfaltnih mješavina ugrađeno u završne slojeve kolnika, 5,9% mješavina u vezne slojeve i 49,4% mješavina u nosive slojeve kolnika (slika 1). Za završne slojeve kolnika u najvećoj mjeri su korištene asfaltbetonske mješavine (39,4% ukupne proizvodnje asfalta), znatno manje SMA asfaltne mješavine (5,4% ukupne proizvodnje asfalta) a porozni asfalti u zanemarivom postotku.



Slika 1. Proizvodnja asfalta u 2008. godini po vrstama asfaltnih mješavina

U 2008. godini proizvedeno je i ugrađeno i 110.000 m² mikroasfalta, a po prvi put je korišten postupak in situ recikliranja postojećih asfaltnih slojeva kolnika, u ukupnoj količini od oko 30.000 tona.

U odnosu na 2006. godinu, tijekom koje je proizvedeno i ugrađeno 3,7 milijuna tona asfalta, proizvodnja asfalta u 2008. godini bilježi rast od gotovo 13%, odnosno prosječno 6,6% godišnje.

Procjena vrijednosti ukupnog asfaltnog posla u Hrvatskoj u 2008. godini, dakle proizvodnje i ugradnje asfalta, iznosi preko jednu i pol milijardu kuna. Radi se o više nego respektabilnoj brojci, koja zasigurno iziskuje analizu mogućih racionalizacija glede vrsta asfaltnih mješavina i kvalitete samog procesa proizvodnje i kasnije ugradnje. Pogotovo u svijetlu, nadam se, brzog ulaska Hrvatske u Europsku uniju, što će rezultirati i puno dužim jamstvenim rokovima za izvedene asfaltno-radove, što će sigurno iziskivati i povećanje kvalitete samih asfaltnih mješavina.

2. TVRTKE PROIZVOĐAČI ASFALJNIH MATERIJALA

U Hrvatskoj ukupno 35 tvrtki proizvodi asfaltne materijale, s tim da njih 34 ujedno i ugrađuje asfalte a samo jedna tvrtka samo proizvodi asfalte. Ugradnjom asfalta, bez vlastite proizvodnje asfaltnih mješavina, bavi se nešto manje od deset tvrtki. Dakle, u Hrvatskoj ne postoje klasične „tvornice“ asfalta, gotovo sva asfaltna postrojenja u vlasništvu su cestograđevnih tvrtki koje ujedno i izvode radove gradnje i održavanja cesta.

Iskustva iz razvijenih europskih zemalja ukazuju da je do procesa nastanka „tvornica“ asfalta dolazilo nakon što se pokazalo da sve veći broj asfaltnih postrojenja u vlasništvu

cestograđevnih tvrtki nije više mogao rentabilno poslovati, koncentracija baza je postala prevelika a konkurencija takva da više nije omogućavala opstanak na tržištu, pa se tražio način da se proizvodnja asfalta učini racionalnijom i rentabilnijom. Rješenje je pronađeno u „gašenju“ prekobrojnih asfaltnih baza (obično nižih pojedinačnih kapaciteta) i instaliranju baza velikog kapaciteta u vlasništvu više građevinskih tvrtki (i ne samo građevinskih tvrtki), dakle kao dioničarskih društava. Vjerojatno će u budućnosti i u Hrvatskoj dolaziti do sličnih procesa, iako smo još u fazi povećavanja broja i kapaciteta asfaltnih postrojenja.

Tko su dakle najveći proizvođači asfalta u Hrvatskoj u 2008. godini? Na razini grupa, prva četiri proizvođača asfaltnih materijala su:

1. STRABAG GRUPA HRVATSKA	511.000 tona/godišnje
2. CESTA d.d., Varaždin	508.000 tona/godišnje
3. OSIJEK – KOTEKS GRUPA	482.000 tona/godišnje
4. VIADUKT d.d.	448.000 tona/godišnje

STRABAG GRUPA HRVATSKA (koja uključuje STRABAG, PZC SPLIT i CESTAR iz Slavonskog Broda) je s proizvedenih nešto više od 511 tisuća tona asfalta bila najveći proizvođač asfalta u Hrvatskoj u 2008. godini. Svega nekoliko tisuća tona asfalta manje proizvela je tvrtka CESTA d.d. iz Varaždina. Tek nešto manju proizvodnju asfalta u prošloj godini imale su treće- i četvrtoplasirane tvrtke OSIJEK – KOTEKS GRUPA (koja uključuje tvrtku OSIJEK – KOTEKS iz Osijeka i ASFALTNU CESTU iz Splita, u vlasništvu tvrtke OSIJEK – KOTEKS) i VIADUKT iz Zagreba. Dakle, navedene četiri tvrtke/grupacije proizvele su gotovo polovinu ukupno proizvedenog asfalta u Hrvatskoj u 2008. godini.

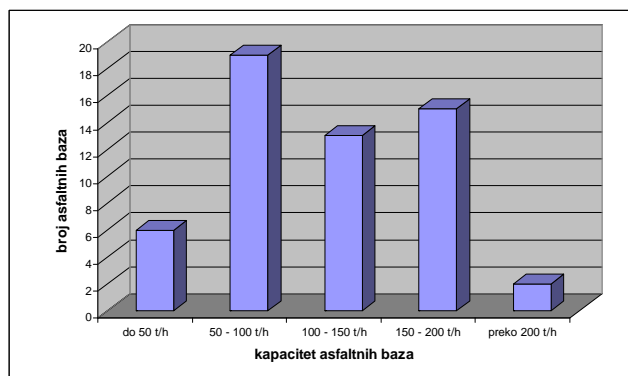
Ako se analizira proizvodnja asfalta po pojedinačnim tvrtkama, prošlogodišnji šampioni u proizvodnji asfalta su slijedeće tvrtke:

1. CESTA d.d., Varaždin	508.000 tona/godišnje
2. VIADUKT d.d.	448.000 tona/godišnje
3. OSIJEK – KOTEKS d.d.	374.000 tona/godišnje
4. HIDROELEKTRA – NISKOGRADNJA d.d.	368.000 tona/godišnje

Kao predsjednik Hrvatskog asfalterskog društva čestitam ovim tvrtkama na značajnom uspjehu u proizvodnji i ugradnji asfalta na cestama u Hrvatskoj, ali i svim ostalim tvrtkama koje su doprinijele da se u 2008. godini u Hrvatskoj proizvede i ugradi preko četiri milijuna tona asfalta, što je rezultiralo bogatijim i kvalitetnijim cestovnim sustavom u Hrvatskoj. Ostaje za nadati se da će i ova godina donijeti ako ne porast proizvodnje asfalta u odnosu na prošlu godinu, onda barem ne značajniji pad proizvodnje asfalta, obzirom na ukupne složene gospodarske prilike u Hrvatskoj. Ono što se sa sigurnošću može predvidjeti u narednim godinama, to je preraspodjela ugradnje proizvedenih asfalta s novoizgrađenih cesta na održavanje postojeće sve starije i sve prometno opterećenije cestovne mreže u Hrvatskoj.

3. KAPACITETI POSTROJENJA ZA PROIZVODNJU ASFALTA U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj se u 2008. godini asfalt proizvodio na 54 asfaltne baze, od čega su 52 asfaltne baze stacionarne a samo dvije mobilne. Zanimljivije od samog podatka o broju asfaltnih baza u Hrvatskoj su podaci o kapacitetima postojećih baza (slika 2).



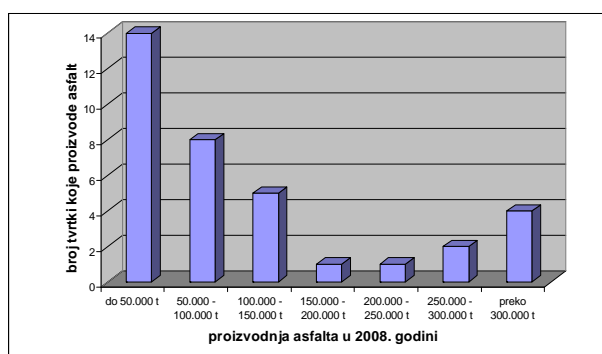
Slika 2. Kapaciteti asfaltnih postrojenja u Hrvatskoj u 2008. godini

Od ukupno 54 postrojenja za proizvodnju asfalta u Hrvatskoj, svega su dvije baze kapaciteta većeg od 200 tona na sat, a petnaest baza je kapaciteta od 150 do 200 tona na sat. Trinaest baza kapaciteta je 100 do 150 tona na sat, a najveći broj baza, njih devetnaest, relativno je skromnog kapaciteta od 50 do 100 tona na sat. Još šest baza kapaciteta je manjeg od 50 tona na sat.

Da li je to puno ili malo? Umjesto odgovora navest ću orijentacionu moguću mjesečnu proizvodnju s tim brojem i kapacitetom asfaltnih baza. Uz pretpostavku desetsatne dnevne proizvodnje i 24 radna dana mjesečno, bilo bi moguće s postojećim brojem i kapacitetom baza proizvesti oko 1,6 milijuna tona asfalta mjesečno. Pod pretpostavkom da baze proizvode punim kapacitetom tijekom šest mjeseci godišnje, dolazimo do moguće proizvodnje asfalta od 9,5 milijuna tona godišnje. Dakle, više od dvostruko od stvarno proizvedene količine asfalta u 2008. godini.

4. PROIZVODNJA ASFALTA PO TVRTKAMA

Zanimljivo je analizirati i prošlogodišnju proizvodnju asfalta po tvrtkama koje imaju vlastite asfaltne baze (slika 3).

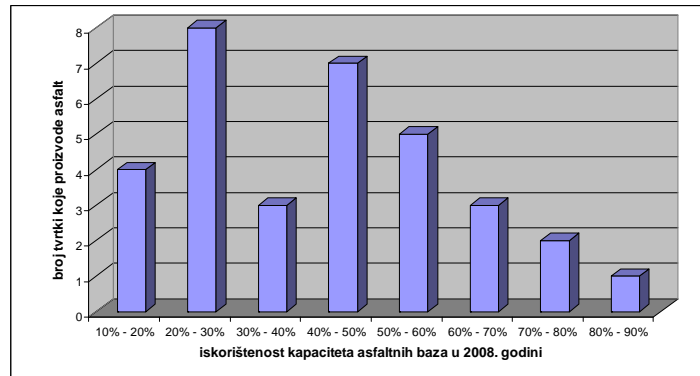


Slika 3. Proizvodnja asfalta u 2008. godini po tvrtkama koje imaju asfaltne baze

Proizvodnjom preko 300.000 tona godišnje mogu se pohvaliti samo četiri hrvatske tvrtke, a nešto manjom proizvodnjom u rasponu od 200.000 do 300.000 tona još samo tri hrvatske cestograđevne tvrtke. Jedna tvrtka imala je proizvodnju asfalta u rasponu od 150.000 do 200.000 tona, a pet tvrtki u rasponu od 100.000 do 150.000 tona asfalta godišnje. Relativno skromnu proizvodnju u rasponu od 50.000 do 100.000 tona imalo je osam tvrtki. Daleko

najveći broj tvrtki koje imaju asfaltne baze, njih čak četrnaest proizvelo je skromnih do 50.000 tona asfalta godišnje.

Kada se analizira prošlogodišnja proizvodnja asfalta po tvrtkama koje su prošle godine proizvodele asfalt, dolazi se do zanimljivih podataka o iskorištenosti instaliranih proizvodnih kapaciteta u pojedinim tvrtkama (slika 4). Pri tome je uzeta u izračun kapaciteta 10-satna dnevna proizvodnja, 24 radna dana mjesečno i šestomjesečno razdoblje proizvodnje asfalta.



Slika 4. Iskorištenost proizvodnih kapaciteta asfaltnih baza po tvrtkama koje proizvode asfalte

Najbolju iskorištenost postrojenja za proizvodnju asfalta u 2008. godini imale su slijedeće tvrtke:

1. **CESTE iz Bjelovara – odličnih 85%**
2. **ZAGREBAČKE CESTE – vrlo dobrih 73%**
3. **GRAĐEVNO iz Vrgorca – vrlo dobrih 73%**
4. **PZC SPLIT – dobrih 67%**
5. **VIADUKT, Zagreb – dobrih 66%**
6. **OSIJEK – KOTEKS dobrih 63%**

Nije naodmet naglasiti da je navedenih šest tvrtki proizvelo ukupno nešto više od 1,4 milijuna tona asfalta ili trećinu ukupne proizvodnje asfalta u Hrvatskoj u 2008. godini.

Pet tvrtki iskoristilo je svoja postrojenja za proizvodnju asfalta u rasponu od 50% do 60% raspoloživog kapaciteta i sedam tvrtki u rasponu od 40% do 50% raspoloživog kapaciteta asfaltnih baza u svojem vlasništvu. Četiri tvrtke imale su prošle godine vrlo nisku iskoristivost vlastitih kapaciteta za proizvodnju asfalta do 20%, a još osam tvrtki do 30%.

Dakle, kada su, uvjetno govoreći, „najveći“ proizvođači asfalta u Hrvatskoj u pitanju (za potrebe ovog izvješća to su tvrtke s prošlogodišnjom proizvodnjom preko 300.000 tona asfalta), slika uspješnosti kada je iskoristivost asfaltnih baza u pitanju je slijedeća:

1. **VIADUKT – 66%**
2. **OSIJEK – KOTEKS - 63%**
3. **CESTA VARAŽDIN – 58%**
4. **HIDROELEKTRA-NISKOGRADNJA – 46%**

Obzirom na velike proizvodne kapacitete navedenih četiriju tvrtki, iskoristivost asfaltnih postrojenja oko 50% ili više, koliko je to bio slučaj prošle godine, vrijedno je postignuće.